

Universitatea Tehnică a Moldovei

**INSTITUȚIA ADOPTIEI CONFORM
REGLEMENTĂRILOR INTERNE ALE
REPUBLICII MOLDOVA**

Studentul:

Pînzari Corneliu

Coordonator:

Moraru Elena

**Conf. univ.,
Doctor în drept**

Chișinău, 2023

CUPRINS

LISTA	CU	ABREVIERI
.....		11
INTRODUCERE		12
1. ANALIZA TEORETICO-NORMATIVĂ A INSTITUȚIEI ADOPTIEI		14
1.1. <u>Analiza doctrinei în materia adopției</u>		14
1.2. <u>Reglementarea națională și internațională a instituției adopției</u>		18
1.3. <u>Concluzii la capitolul 1</u>		21
2. NATURA JURIDICĂ A INSTITUȚIEI ADOPTIEI		23
2.1. <u>Evoluția în timp a instituției adopției</u>		23
2.2. <u>Natura juridică și principiile adopției</u>		30
2.3. <u>Condițiile de fond ale adopției</u>		34
2.4. <u>Condițiile de formă ale adopției</u>		39
2.5. <u>Concluzii la capitolul 2</u>		49
3. ÎNCETAREA ȘI EFECTELE ADOPTIEI		51
3.1. <u>Aspecte generale cu privire la desfacerea și nulitatea adopției</u>		51
3.2. <u>Efectele încetării adopției și elemente de drept comparat cu privire la încetarea adopției</u>		55
3.4. <u>Concluzii la capitolul 3</u>		59
4. ASPECTE PRACTICE ÎN <u>MATERIA ADOPTIEI</u>		61
CONCLUZII		ȘI
RECOMANDĂRI		69
BIBLIOGRAFIE		72
ANEXA A. Model de certificat de adopți		77
ANEXA B. Date statistice cu privire la adopție 2021		78

ADNOTARE

Numele, prenumele: Pînzari Corneliu

Titlu: Instituția adopției conform reglementărilor interne ale Republicii Moldova

Structura lucrării: introducere, 4 capitole, 12 subcapitole, concluzii și recomandări, bibliografie.

Cuvinte cheie: adopție, adopție internațională, copil adoptabil, adoptator, nulitatea adopției, efectele adopției.

Problematica studiului Adopția, prin esența ei, schimbă destine și presupune un grad deosebit de sensibilitate sufletească. Finalmente, adopția nu reprezintă doar o „măsură legislativă de ocrotire”, ci și oferirea unui „nou destin” pentru copilul lipsit de ocrotirea părintească. În mod tradițional, adopția a fost considerată o mângâiere a celor cărora natura nu le-a dăruit copii. Chiar dacă astăzi interesul societății se focalizează mai mult asupra minorului, adopția fiind orientată spre a-i asigura acestuia un cămin și o familie, posibilitatea de a adopta continuă să aducă bucurie multor cupluri sau persoane dornice să iubească, să ocrotească și să educe un copil, alături sau în locul copiilor biologici.

Obiective: analiza teoretică și normativă a instituției adopției naționale și internaționale; evoluția în timp a reglementărilor interne ale Republicii Moldova în domeniul adopției; definirea naturii juridice a instituției adopției; interpretarea din punct de vedere științific a noțiunii de adopție; precizarea condițiilor de fond a adopției; analiza procedurii adopției (condițiile de formă); cercetarea și analiza încetării adopției și efectelor încetării adopției; propunerea recomandărilor.

Metode aplicate la realizarea cercetării: Au fost folosite: metoda analizei științifice, metoda comparativă prin care am reușit să facem o comparație între instituția adopției a diferitor țări, inclusiv și efectuarea analizei prin comparație a opniilor cercetătorilor care se preocupă cu adopția în cercetările lor și *metode generale* (istorică, logică, sistematică, analiza, generalizarea, analogia).

Rezultatul concret obținut: În rezultatul analize teoretico-practice a instituției adopției, obiectivele științifice propuse sub aspect procedural cat și material, credem că au fost realizate. Rezultatul acestei analize care a implicat o multitudine de metode ne-a permis să identificăm lacunele existente în legislație, ne-a permis să facem o analiza critică a părerilor cercetătorilor care se opcupă de instituția adopției și în final am venit cu concluzii și recomandări de *lege ferenda*. Sunt binevenite în cercetarea noastră incursiunile în sisteme de drept diferite și în reglementarea adopției în diferite epoci. Aceste elemente istorice și de drept comparat credem că vor contribui, la o înțelegerea teoretică a instituției adopției, dar și la intervederea unor concluzii

practice, în ceea ce privește modalitatea în care legiuitorul Republicii Moldova s-ar putea inspira din experiența altor țări în reglementarea adopției.

ANNOTATION

Name, first name: Pînzari Corneliu

Title: Adoption institution according to the internal regulations of the Republic of Moldova

The structure of the work: introduction, 4 chapters, 12 subchapters, conclusions and recommendations, bibliography.

Keywords: adoption, international adoption, adoptable child, adopter, nullity of adoption, effects of adoption.

The problem of the study: Adoption, by its essence, changes destinies and involves a special degree of soul sensitivity. Finally, adoption is not only a "legislative measure of protection", but also the provision of a „new destiny” for the child deprived of parental protection. Traditionally, adoption was considered a consolation for those who were not blessed with children by nature. Even if today society's interest is more focused on the minor, adoption being oriented towards providing him with a home and a family, the possibility of adopting continues to bring joy to many couples or people willing to love, protect and educate a child, alongside or instead of biological children.

Objectives: theoretical and normative analysis of the institution of national and international adoption; the evolution over time of the internal regulations of the Republic of Moldova in the field of adoption; defining the legal nature of the adoption institution; specifying the substantive conditions of the adoption; analysis of the adoption procedure (form conditions); research and analysis of termination of adoption and the effects of termination of adoption; proposing recommendations.

Methods applied to the realization of the research: The following were used: the method of scientific analysis, the comparative method through which we succeeded in making a comparison between the adoption institution of different countries, including the analysis by comparing the opinions of researchers who are concerned with adoption in their research, and the general method (historical, logical, systematic, analysis, generalization, analogy).

The concrete result obtained: As a result of the theoretical-practical analysis of the institution of adoption, we believe that the scientific objectives proposed from a procedural as well as a material point of view have been achieved. The result of this analysis, which involved a multitude of methods, allowed us to identify existing gaps in the legislation, allowed us to make a critical analysis of the opinions of researchers dealing with the institution of adoption, and finally we came up with conclusions and recommendations for the law ferenda Forays into

different legal systems and adoption regulation in different eras are welcome in our research. We believe that these historical and comparative law elements will contribute to a theoretical understanding of the institution of adoption, but also to some practical conclusions,

INTRODUCERE

Actualitatea și importanța temei. Viața – unui individ, a unei familii, a unei generații sau a unui popor – e o șansă. O șansă ce poate fi realizată sau ratată. Protecția copilului, în general, și protecția lui alternativă prin adopție în special, s-au aflat, în ultimii ani, în preocuparea legiuitorului, dar și a diverselor autorități și instituții publice, inclusiv a doctriinarilor din domeniu. Astfel teza de licență este o analiză a reglementărilor din domeniul adopției, atât pentru interpretarea și aplicarea lor corectă, cât și pentru identificarea eventualelor inadvertențe sau lacune legislative și fundamentarea unor propuneri pertinente în vederea eliminării acestora.

Rolul familiei a rămas același de instituție fundamentală în societate și temei de educație a copilului. Însă, cu regret acest rol a devenit aproape decorativ pentru mai multe cupluri. Stricteția independenței economice și dorința de a fi bine instruit pentru a obține un loc de muncă bine plătit a condus practic la diminuarea rolului familiei în societate precum și la umbrirea rolului primordial al femeii de a reproduce, de a da naștere noilor generații și eternității pe pământ. Pe de altă parte, nivelul înalt de sărăcie, dar și migrația populației a condus la creșterea numărului copiilor abandonați în orfelinatele din țară.

Adopția, prin esența ei, schimbă destine și presupune un grad deosebit de sensibilitate sufletească. Finalmente, adopția nu reprezintă doar o „măsură legislativă de ocrotire”, ci și oferirea unui „nou destin” pentru copilul lipsit de ocrotirea părintească

În mod tradițional, adopția a fost considerată o mângâiere a celor cărora natura nu le-a dăruit copii. Chiar dacă astăzi interesul societății se focalizează mai mult asupra minorului, adopția fiind orientată spre a-i asigura acestuia un cămin și o familie, posibilitatea de a adopta continuă să aducă bucurie multor cupluri sau persoane dornice să iubească, să ocrotească și să educe un copil, alături sau în locul copiilor biologici. Din acest motiv, este bine să ne punem o întrebare: adopția este un bine sau un rău? Un bine pentru că pentru că copiii abandonați sunt salvați, și un rău, pentru că originea adopției este în însăși abandonul acestor copii.

Noutatea științifică constă într-o analiză științifică autentică, aprofundată, sistematică și sistemică a reglementărilor interne referitoare la regimul juridic al adopției. Un alt aspect novativ a lucrării reiesă din analiza comparativă a reglementărilor în materia adopției internaționale, care pot servi drept repere legislative de modificare a cadrului legal național în domeniul adopției.

Scopul lucrării constă în analiza, cercetarea și interpretarea multiaspectuală a instituției adopției în Republica Moldova. De asemenea presupune și sporirea efortului de analiză aprofundată a reglementărilor din domeniu atât pentru interpretarea și aplicarea lor corectă, cât și pentru identificarea eventualelor propuneri *de legea ferenda* în vederea eliminării acestora

Obiectivele. Pentru realizarea scopului am trasat următoarele obiective:

- analiza teoretică și normativă a instituției adopției naționale și internaționale;
- evoluția în timp a reglementărilor interne ale Republicii Moldova în domeniul adopției;
- definirea naturii juridice a instituției adopției;
- interpretarea din punct de vedere științific a noțiunii de adopție;
- precizarea condițiilor de fond a adopției;
- analiza procedurii adopției (condițiile de formă);
- cercetarea și analiza încetării adopției și efectelor încetării adopției;
- propunerea recomandărilor.

Metodologia de cercetare. Pentru analiza instituției adopției, au fost folosite un multitudine de metode care ne-au permis să ajungem la scopul propus. Metoda analizei științifice, cu ajutorul căreia au fost evidențiate toate noțiunile științifico-doctrinare și normative ale instituției adopției; metoda comparativă prin care am reușit să facem o comparație între instituția adopției a diferitor țări, inclusiv și efectuarea analizei prin comparație a opniilor cercetătorilor care se preocupă cu adopția în cercetările lor. Și nu în ultimul rând am folosit *metode generale* (istorică, logică, sistematică, analiza, generalizarea, analogia).

Structura lucrării. Lucrarea conține adnotare în 2 limbi, lista abrevierilor, introducere, 4 capitole cu 12 subcapitole, concluzii generale și recomandări, bibliografie.

Capitolul I. *Analiza teoretico-normativă a instituției adopției.* Capitolul respectiv al tezei analizează păreri diferite doctrinari străini și autohtoni în domeniul instituției adopției. Și sunt supuse analizei legislația în domeniul adopției.

Capitolul II. *Natura juridică a instituției adopției.* Capitolul dat este destinat, analizei teoretice a instituției adopției, evoluția istorică a adopției, condițiile de fond și condițiile de formă a adopției.

Capitolul III. *Încetarea adopției.* Capitolul cercetează încetarea adopției. Nulitatea adopției și nu în ultimul rând efectele încetării adopției și elemente de drept comparat cu privire la încetarea adopției.

Capitolul IV. *Aspecte practice în materia adopției.* La finalul tezei și anume ultimul capitol este destinat aspectelor practice în materia adopției.

BIBLIOGRAFIE

Acte normative internaționale și naționale

1. Declarația Universală a Drepturilor Omului, adoptată de Adunarea Generală a Organizației Națiunilor Unite la 10 decembrie 1948. Ratificată prin Hotărârea Parlamentului RM nr. 217-XII din 28 iulie 1990. În: *Tratate internaționale*, 1998, vol. I, p. 11-18.
2. Convenția ONU cu privire la drepturile copilului, adoptată de Adunarea Generală a Organizației Națiunilor Unite la 20 noiembrie 1989. Ratificată de Republica Moldova prin Hotărârea Parlamentului Nr.408 din 12.12.1990. În: *Monitorul Oficial al Republicii Moldova*, 30.12.1990, nr.12.
3. Convenția asupra protecției copiilor și cooperării în materia adopției internaționale, adoptată la 29.05.1993, la Haga, aderat prin Hotărârea Parlamentului Republicii Moldova, nr. 1468 din 29.01.1998. În: *Monitorul Oficial al Republicii Moldova*, nr. 014 din 26.02.1998.
4. Convenția CSI cu privire la asistență juridică și la raporturile juridice în materie civilă, familială și penală din 22 ianuarie 1993, ratificată prin Hotărârea Parlamentului nr. 402-XII din 16 martie 1995. În: *Monitorul Oficial al Republicii Moldova*, nr. 23/237 din 27.04.1995.
5. Constituția Republicii Moldova: din 29.07.1994. În: *Monitorul Oficial al Republicii Moldova*, nr.1 din 12.08.1994.
6. Codul Civil al RM. Nr. 1107-XV din 06.06.2002. În: *Monitorul Oficial al RM*, 22.06.2002, nr. 82-86/661. *Republicat în: Monitorul Oficial al RM nr.66-75 din 01.03.2019 art.13.*
7. Codul de Procedură Civilă al Republicii Moldova: nr.255 – XV din 30.05.2003: În *Monitorul Oficial al Republicii Moldova* nr. 111-115 din 12.06.2003.
8. Codul Familiei al Republicii Moldova: nr.1316-XIV din 26.10.2000: În *Monitorul Oficial al Republicii Moldova* nr.47-48 din 26.04.2001.
9. Legea Republicii Moldova privind regimul juridic al adopției: nr. 99 din 28.05.2010. În: *Monitorul Oficial al Republicii Moldova*, nr. 131-134/441 din 30.07.2010.
10. Legea RM privind actele de stare civilă. nr. 100 din 24.04.2001. În: *Monitorul Oficial al Republicii Moldova*, nr. 97-99 din 17.08.2001.
11. Legea Republicii Moldova privind drepturile copilului: nr. 338 din 15.12.1994. În: *Monitorul Oficial al Republicii Moldova*, nr. 13 din 02.03.1995.
12. Hotărârea Guvernului Republicii Moldova Cu privire la aprobarea modelului unic al formularelor certificatelor de stare civilă: nr. 757 din 04 iulie 2006. În: *Monitorul Oficial al Republicii Moldova* nr. 102-105 din 07.07.2006.
13. Hotărârea Guvernului Republicii Moldova pentru instituirea Consiliului Consultativ pentru Adopții și aprobarea regulamentului de activitate al acestuia: nr.560 din 25.07.2011. În: *Monitorul Oficial al Republicii Moldova*, nr. 122-127 din 29.07.2011.
14. Hotărârea Plenului Curții Supreme de Justiție a RM „Cu privire la practica aplicării de către instanțele judecătorești a unor prevederi ale legislației privind regimul juridic al adopției: nr. 5 din 24.12.2012. În: *Buletinul Curții Supreme de Justiție*, 2003, nr. 1, p. 4

Monografii, contribuții în publicații seriale tipărite:

15. ANTONOV, V., GAMANJI, T. *Abandonul copilului în Republica Moldova: actori, soluții și lacune*. IDIS Viitorul „Monitor Social”, Chișinău: nr. 6, 2010.
16. ARCU, C. Convenții internaționale în domeniul protecției copilului. În: *Dreptul* nr. 2, 2001, pp. 82-98.
17. AVORNIC, GH., COJOCARU, V. *Adopția națională și internațională sub auspiciile principiilor Statului de drept*. Chișinău: Reclama, 2005, 308 p.
18. AVRAM, M. *Filiația. Adopția națională și internațională*. București: ALL Beck, 2001, 344 p.
19. AVRAM, M. *Dreptul Civil. Familia*. București: Hamangiu, 2013. 515 p.
20. BABĂRĂ, V. *Drept internațional privat*. Chișinău: Elan Poligraf, 2016, 406 p.
21. BACACI, A., DUMITRACHE, V. C., HAGEANU, C. C. *Dreptul familiei*, ed. a 7-a, București: Ed. C. H. Beck, 2012. 346 p.
22. BAIAS, F.A., CHELARU, E., CONSTANTINOVICI, R., MACOVEI, I. *Noul Cod Civil. Comentarii pe articole*. București: C. H. Beck, 2012. 2760 p.
23. BANCIU, M. *Dreptul familiei*. Cluj-Napoca: Argonaut, 1995. 325 p.
24. BEJENARU, A. *Adopția copiilor în România*. Iași: Institutul European. 2011. 308 p.
25. BELEIU, GH., ANDREI, A., SAVA, F. M., SAVA, A. *Drept civil. Partea generală*. Târgu Mureș: Ed. Dimitrie Cantemir. 2004. 541 p.
26. BODOAȘCĂ, T. *Dreptul familiei*. București: Universul Juridic, 2015. 665 p.
27. BODOAȘCĂ, T. *Studii de dreptul familiei*. București: C.H. Beck, 2007. 264 p.
28. BODOAȘCĂ, T. Reglementările legale privind consimțământul la adopție. În: *Dreptul* nr. 2, 2009, pp.
29. BODOAȘCĂ, T., DRĂGHICI, A., PUIE, I. MAFTEI, I. *Dreptul familiei*. București: Universul Juridic, 2013. 608 p.
30. BODOAȘCĂ, T., NOUR, S., CIONCA, I. A. *Drept civil. Partea generală. Curs universitar*, București: Universul Juridic, 2012. 320 p.
31. BOLOCAN, L. Instituția adopției. Natura juridică și efectele ei. Legea și procedura aplicabilă. Încuviințarea adopției în Republica Moldova. În: *Legea și viața*. Chișinău, 2021, nr. 7, pp. 63-71
32. BOROI, G., ANGHELESCU, C. A. *Drept civil. Partea generală*, București: Hamangiu. 2012. 448 p.
33. CEBOTARI, V. *Dreptul Familiei*. Editia a-III, Chișinău: Reclama, 2014. 344 p.
34. CEBOTARI, V. Adopția – posibilitatea copilului de a viețui în familie. În: *Revista Națională de Drept*. Chișinău, 2002, nr. 7, pp. 24-29
35. CETEAN-VOICULESCU, L. *Dreptul familiei. Note de curs și manual de seminar*, București: Hamangiu, 2012. 400 p.
36. CHELARU, I. GHEORGHIU, GH. *Drept internațional privat*. București: All Beck, 2007. 440 p.
37. CIOCOIU, M. *Adopția în dreptul românesc*. Craiova: Ed. Sitech, 2009. 312 p.
38. CIUCĂ V. M. *Lecții de drept Roman*. Vol. III. Iași: Polirom 2000. 893 p.
39. COCOȘ, ȘT. *Drept roman*, București: All Beck, 2000. 601 p.
40. CREȚU, V. Natura juridică a procedurii civile pentru încuviințarea adopției. În: *Revista Națională de Drept*. nr.2, 2001, pp.11-20.
41. CREȚU, V. Subiectul raportului de adopție. În: *Analele științifice ale USM*. Chișinău, nr. 2, 1999, pp. 28-38
42. DARIESCU, N. C., DARIESCU, C., PETRARU, R.A. *Dreptul familiei*, Iași: Lumen,

2009. 334 p.
43. FILIPESCU, A. *Filiația firească și filiația din adopție*. București: ALL BECK, 2002, 298 p.
 44. FILIPESCU, I.P., FILIPESCU, A.I. *Tratat de dreptul familiei*. București: All Beck, 2006. 768 p.
 45. FILIPESCU, I. P. *Adopția și protecția copilului aflat în dificultate*. București: CH Beck 1997, 166 p.
 46. FLORIAN, E. *Dreptul familiei. Căsătoria. Regimuri matrimoniale. Filiația*. București: C.H. Beck, 2015. 640 p.
 47. FLORIAN, E. *Protecția drepturilor copilului*, București: C.H. Beck, 2006. 320 p.
 48. GHEORGHE, R. *Dreptul familiei*, Ed. Pim, Iași, 2006. 415 p.
 49. GIDRO, R., MIHUȚIU, O. *Drept roman*. Cluj-Napoca: Ed. Casa Cărții de Știință. 1995
 50. HAMANGIU, C., ROSETTI BĂLĂNESCU, I., BĂICOIANU, AL. *Tratat de Drept civil român*. București: ALL, 1995. 800 p.
 51. HANGA, V, *Instituțiile lui Iustinian. Text latin și traducere în limba română, cu note și studiu introductive*, București: Lumina Lex, 2002. 310 p.
 52. HANGA, V, *Istoria dreptului românesc. Dreptul cutumiar. Iași: Fundației Chemarea*, 1993. 148 p.
 53. HANGA, V., BOB, M. D. *Curs de drept privat roman, ediția a IV-a, revizuită și adăugită*, București: Universul Juridic, 2011. 312 p.
 54. HANGA, V., BOCȘAN, M. D. *Curs de drept privat roman*, București: Universul Juridic, 2006. 435 p.
 55. HERRING, J. *Family Law*. London: Pearson Publishing House, 2013. 824 p.
 56. HODGKIN, R., NEWELL, P. *Ghid aplicare practică a Convenției cu privire la drepturile copilului*. Chișinău: Cartier, 2001. 690 p.
 57. LUPAȘCU, D., CRĂCIUNESCU, C.M. *Dreptul familiei*. București: Ed. Universul Juridic, 2012. 710 p.
 58. LUPAȘCU, D. *Dreptul familiei*. București: Rosetti, 2005, 710 p.
 59. MACOVEI, N. *Particularități istorice de evoluție a instituției adopției*. În: *Conferința „Integrare prin cercetare și inovare”*. Chișinău, 2014, pp. 215-219
 60. MALAURIE, Ph., FULCHIRON, H. *La Famille 4^e Edition*, Paris: L'extenso Editions, 2011. 978 p.
 61. *Manual de drept european privind drepturile copilului*. Luxemburg: Oficiul pentru Publicații al Uniunii Europene. 2016, 272 p.
 62. MATEESCU, A.F., GHEORGHE-BĂDESCU, I.C. *Protecția copilului și adopția. Practică judiciară*, București: Hamangiu, 2008. 328 p.
 63. MĂGUREANU, AL.F. *Dreptul familiei*, Sibiu: Alma Mater, 2011. 369 p.
 64. MĂRGINEANU, L., MĂRGINEANU, G. *Dreptul familiei*. Chișinău: Elena-V.I., 2002. 418 p.
 65. MIHĂILĂ, C. O. *Adopția. Drept roman și drept comparat*. Universul Juridic, 2010, 354 p.
 66. MOLCUȚ E. *Drept privat roman. Terminologie juridică romană*. București: Universu Juridic, 2011. 520 p.
 67. MUNTEAN, A. *Adopția și atasamentul copiilor separați de părinții biologici*. București: Polirom. 2013. 416 p.
 68. MURZEA, C. *Drept roman*, București: All Beck. 2003. 352 p.

69. OANCEA, D. *Drept roman*. București: C.H. Beck. 2009. 216 p.
70. PARASCHIV, E. *Drept privat roman*. București: Ed. C.H. Beck, 2011. 314p.
71. PRICOPI, A. *Rudenia în dreptul român*, București: Lumina LEX, 2000. 227 p.
72. PRISAC, A. Reglementarea procedurii incuviintarii adopției în CPC al RM. În: *Vector European*, 2018, nr. 2, pp. 18-23.
73. SOARE (CHIȚULESCU), N. M. *Adopția – alternativă optimă de protecție a copilului aflat în dificultate*. Universitatea Craiova: 2019. Teza de doctor.
74. STAHİ, T. Problema copiilor aflați în dificultate. Casele de copiii de tip familial – o instituție necesară statului nostru. În: *Legea și Viața*, 2010, nr. 6, pp. 47-50
75. STOICA, N. Natura juridică și procedura specifică adopției. În: *Dreptul*. 1993, nr.2, pp. 31-43.
76. TOMESCU, M. *Dreptul familie. Protecția copilului*. București: All Beck, 2005. 248 p.
77. TONCEAN-LUIERAN, I.R. *Adopția conform noilor reglementări interne ale României*. București: Universul Juridic, 2020, 289 p.
78. TONCEAN-LUIERAN, I.R. *Principiul interesului superior al copilului în reglementările referitoare la protecția acestuia*. În: Conferința Națională „Provocări educaționale în contextul dezvoltării durabile”, Cluj-Napoca: Risoprint, 2019, pp. 51-57.
79. TONCEAN-LUIERAN, I.R. *Unele considerații cu privire la desfacerea adopției*. În: Conferința națională „Sub semnul Centenarului Marii Uniri. Reflecții transdisciplinare la ceas aniversar”, Târgu-Mureș: Risoprint, 2018, pp. 184-191.
80. ȚARCĂ, G.O. *Adopția în reglementarea normelor interne și a convențiilor internaționale*. Teză de doctorat. Sibiu: Universității „Lucian Blaga”, 2009.
81. UNGUREANU, I. Reglementări internaționale privind adopția. În: *Revista moldovenească de drept internațional și relații internaționale*. Chișinău, 2011, nr.4, pp. 118-129
82. ZLĂTESCU, V. D. *Curs de drept comparat*. București: Fundației România de Mîine, 1997, 218 p.
83. АНАТОЛЬСКАЯ, М. В. *Семейное право*. Москва: Юристъ, 2000. 336 с.
84. БОГДАНОВА, Г.В. *Права и обязанности родителей и детей*. Москва: Книга-сервис, 2003. 112 с.
85. БУЯНОВА, Е.В. *Процедура усыновления по законодательства зарубежных стран*. Оренбург: 2013, 297 с.
86. КАБАНОВ, В.Л., Информационно-диагностические основания реализации процедуры усыновления (удочерения) детей в США. În: *Евразийский юридический журнал*, №. 11, 2012, сс. 44-47.
87. НЕЧАЕВА, А. М. *Семейное право*. Учебник. 3-е изд. Москва: Юристъ, 2008, 329 с.
88. ПРИДАНОВ, А.Н. Коллизия права и этики в вопросе охраны прав и интересов российских детей при усыновлении (удочерении) иностранными гражданами. Пробелы в российском законодательства. În: *Юридический журнал*, №.3, 2013, с. 77-83.
89. ТАТАРИНЦЕВА, Е.А. Влияние конвенционного права на формирование национальных принципов усыновления в Российской Федерации и странах общего права. În: *Академический юридический журнал*, №3 (49), 2012, сс. 34-40
90. ТАТАРИНЦЕВА, Е. А. Современная периодизация процесса международного усыновления. În: *Вопросы теории и практики*, №4, 2013, Тамбов, сс. 168-177.